

# SPIS TREŚCI

|                                                   |    |
|---------------------------------------------------|----|
| Od autora . . . . .                               | 5  |
| Przedmowa autora do drugiego wydania . . . . .    | 7  |
| CAISSA . . . . .                                  | 9  |
| SŁAWNI LUDZIE I SZACHY . . . . .                  | 17 |
| Jan Kochanowski . . . . .                         | 19 |
| Napoleon . . . . .                                | 28 |
| Jean Jacques Rousseau . . . . .                   | 32 |
| Karol Marks . . . . .                             | 37 |
| Lew N. Tolstoj . . . . .                          | 42 |
| Włodzimierz Lenin (Uljanow) . . . . .             | 46 |
| Richard Strauss . . . . .                         | 50 |
| Fidel Castro . . . . .                            | 52 |
| Che Guevara . . . . .                             | 54 |
| HUMOR PRZY SZACHOWNICY . . . . .                  | 57 |
| Sila autorytetu . . . . .                         | 59 |
| Humor i kultura przy szachownicy . . . . .        | 61 |
| Pan podstawil wieze... . . . .                    | 64 |
| Ciekawa kombinacja i zadanie „à propos” . . . . . | 65 |
| Fata morgana . . . . .                            | 67 |
| A może zamienimy się figurami? . . . . .          | 68 |
| Przypadek w szachach . . . . .                    | 69 |
| Festina lente! . . . . .                          | 79 |
| Niezwykła partia . . . . .                        | 71 |
| Sprytny Dahlin . . . . .                          | 73 |
| Na poddanie partii zawsze jest czas . . . . .     | 74 |
| Istotna różnica . . . . .                         | 75 |
| Strach ma wielkie oczy . . . . .                  | 76 |

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Z naszego podwórka . . . . .                                                   | 77  |
| O jeden ruch więcej . . . . .                                                  | 78  |
| Nie udało się . . . . .                                                        | 79  |
| Dowcipna pułapka . . . . .                                                     | 80  |
| Z doświadczenia szachisty korespondencyjnego . . . . .                         | 81  |
| Wariant sześciu pionów . . . . .                                               | 83  |
| Atak sześciu pionów . . . . .                                                  | 84  |
| W obliczu przegranej — graj na pata! . . . . .                                 | 85  |
| Niedźwiedzia przysługa . . . . .                                               | 91  |
| Czy wierzycie w sny? . . . . .                                                 | 93  |
| Skąd ja to znam? . . . . .                                                     | 96  |
| Autentyczne . . . . .                                                          | 97  |
| Typy i typki przy szachownicy . . . . .                                        | 100 |
| <br>Z NOTATNIKA DZIENNIKARZA SZACHOWEGO . . . . .                              | 103 |
| III turniej kandydatów, Amsterdam 1956 r. . . . .                              | 105 |
| Z wizytą u arcymistrza A. Rubinsteina . . . . .                                | 109 |
| IV turniej kandydatów, Bled 1959 r. . . . .                                    | 116 |
| XXII Hoogovenschaaktoernoi, Beverwijk 1960 r. . . . .                          | 118 |
| Mecz o mistrzostwo świata Botwinnik—Tal, Moskwa 1960 r. . . . .                | 121 |
| XIV olimpiada szachowa, Lipsk 1960 r. . . . .                                  | 125 |
| Hastings 1960/61 . . . . .                                                     | 130 |
| Międzynarodowy turniej kobiecy w Gruzji, Tbilisi-Batumi<br>1961 r. . . . .     | 134 |
| Rewanżowy mecz o mistrzostwo świata Tal—Botwinnik, Mo-<br>skwa 1961 r. . . . . | 136 |
| Turniej międzynarodowy w Jugosławii, Bled 1961 r. . . . .                      | 140 |
| XV olimpiada szachowa, Złote Piaski 1962 r. . . . .                            | 147 |
| XXV Hoogovenschaaktoernoi, Beverwijk 1963 r. . . . .                           | 154 |
| XVI olimpiada szachowa, Tel-Awiv 1964 r. . . . .                               | 159 |
| XXX Hoogeverschaaktoernoi, Wijk aan Zee 1968 r. . . . .                        | 162 |
| XVIII olimpiada szachowa, Lugano 1968 r. . . . .                               | 165 |
| IV turniej międzynarodowy, Palma de Mallorca 1968 r. . . . .                   | 170 |
| Mecz o mistrzostwo świata Petrosjan—Spasski, Moskwa 1969 r. . . . .            | 174 |
| Mecz ZSRR — Reszta Świata, Belgrad 1970 r. . . . .                             | 182 |
| XIX olimpiada szachowa, Siegen 1970 r. . . . .                                 | 197 |
| Turniej międzystrefowy, Palma de Mallorca 1970 r. . . . .                      | 200 |
| XXXIV Hoogovenschaaktoernoi, Wijk aan Zee 1972 r. . . . .                      | 208 |
| Mecz Spasski — Fischer, rozważania przed meczem . . . . .                      | 214 |
| Mecz Spasski — Fischer, Reykjavik 1972 r. . . . .                              | 225 |
| XX olimpiada szachowa, Skopje 1972 r. . . . .                                  | 250 |

|                                                |     |
|------------------------------------------------|-----|
| WYWIADY . . . . .                              | 257 |
| M. Tajmanow, Palma de Mallorca 1970 r. . . . . | 259 |
| R. Fischer, Palma de Mallorca 1970 r. . . . .  | 260 |
| T. Petrosjan, Wijk aan Zee 1971 r. . . . .     | 261 |
| Edward Lasker, Skopje 1972 r. . . . .          | 262 |
| M. Tal, Skopje 1972 r. . . . .                 | 267 |
| E. Edmondson, Skopje 1972 r. . . . .           | 272 |
| M. Botwinnik, Skopje 1972 r. . . . .           | 277 |
| M. Euwe, Wijk aan Zee 1973 r. . . . .          | 281 |

|                                              |     |
|----------------------------------------------|-----|
| SŁEPOTA SZACHOWA CZYLI CIESZCIE SIĘ FUSZERZY | 285 |
|----------------------------------------------|-----|

|                                        |     |
|----------------------------------------|-----|
| WIELCY SZACHIŚCI W ANEGDOCIE . . . . . | 325 |
| Aleksander Alechin . . . . .           | 327 |
| Adolf Anderssen . . . . .              | 329 |
| Osip Bernstein . . . . .               | 331 |
| Michał Botwinnik . . . . .             | 332 |
| Dawid Bronstein . . . . .              | 334 |
| Jose R. Capablanca . . . . .           | 336 |
| Zbigniew Doda . . . . .                | 338 |
| Machgielis Euwe . . . . .              | 340 |
| Reuben Fine . . . . .                  | 341 |
| Robert Fischer . . . . .               | 342 |
| Salomon Flohr . . . . .                | 344 |
| Jefim Geller . . . . .                 | 346 |
| Dawid Janowski . . . . .               | 348 |
| Paul Keres . . . . .                   | 350 |
| George Koltanowski . . . . .           | 352 |
| Aleksander Kotow . . . . .             | 353 |
| Emanuel Lasker . . . . .               | 354 |
| Bent Larsen . . . . .                  | 356 |
| Andreas Lilienthal . . . . .           | 357 |
| Kazimierz Makarczyk . . . . .          | 358 |
| Frank Marshall . . . . .               | 360 |
| Jacques Mieses . . . . .               | 362 |
| Paul Morphy . . . . .                  | 363 |
| Miguel Najdorf . . . . .               | 365 |
| Aaron Nimzowitsch . . . . .            | 366 |
| Wasył Panow . . . . .                  | 368 |
| Arturo Pomar . . . . .                 | 369 |
| Tigran Petrosjan . . . . .             | 370 |

|                              |     |
|------------------------------|-----|
| Richard Reti . . . . .       | 371 |
| Akiba Rubinstein . . . . .   | 372 |
| Wasył Smysłow . . . . .      | 373 |
| Borys Spasski . . . . .      | 375 |
| Wilhelm Steinitz . . . . .   | 377 |
| Michał Tal . . . . .         | 379 |
| Siegbert Tarrasch . . . . .  | 381 |
| Ksawery Tartakower . . . . . | 383 |
| Jean Taubenhauś . . . . .    | 385 |
| Richard Teichmann . . . . .  | 386 |
| Milan Vidmar . . . . .       | 388 |
| Johannes Zukertort . . . . . | 390 |

|                                           |     |
|-------------------------------------------|-----|
| OD AUTOMATU DO MASZYN ELEKTRONICZNYCH . . | 391 |
| Automaty szachowe . . . . .               | 393 |
| Elektroniczne maszyny szachowe . . . . .  | 404 |
| Bibliografia . . . . .                    | 419 |